

Sygn. akt VI GC 418/12

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 stycznia 2014 r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie VI Wydział Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Anna Walus-Rzasa

Protokolant: st. sekretarz sądowy Magdalena Kamuda

po rozpoznaniu w dniu 30 stycznia 2014 r. w Rzeszowie

na rozprawie

sprawy z powództwa: (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (...) Spółka (...) w R.

przeciwko : (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w R. (dawna nazwa: Przedsiębiorstwo (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w K.),

o zapłatę: 88.294,12 zł

I. zasądza od pozwanego (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w R. na rzecz powoda (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (...) Spółki (...) w R. kwotę 2.164,90 zł (dwa tysiące sto sześćdziesiąt cztery złote 90/100) z ustawowymi odsetkami od dnia 21 grudnia 2012r. do dnia zapłaty,

II. oddala powództwo w pozostałej części,

III. zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 3.315,02 zł (trzy tysiące trzysta piętnaście złotych 02/100) tytułem kosztów postępowania.

Sygn. akt **VI GC 418/12**

UZASADNIENIE

(...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (...) Spółka (...) w R., reprezentowana przez adwokata, w pozwie z dnia 21 grudnia 2012 r. skierowanym przeciwko Przedsiębiorstwu (...) Sp. z o.o. w K. (obecnie (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w R.) wniosła o zasądzenie kwoty 88.294,12 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 21 grudnia 2012 r. oraz kosztów procesu wg norm przepisanych.

W uzasadnieniu powód podniósł, że strona pozwana nabyła od niego różne wyroby objęte fakturami załączonymi do pozwu a swoje należności regulowała z opóźnieniem. Powód zaznaczył, że dochodzi należności z tytułu odsetek ustawowych za czas opóźnienia w płatności należności z faktur szczegółowo wymienionych i opisanych w nocie odsetkowej nr 12/4 z dnia 02 kwietnia 2012 r.(k.18-20).

Strona powodowa podniosła nadto, iż wzywała pozwanego do zawarcia ugody w sprawie zadłużenia głównego oraz odsetek. W ramach postępowania przed Sądem Rejonowym w Rzeszowie w sprawie sygn. akt V GCo 82/12 strony zawarły ugody. Pozwana tymczasem nie wywiązała się z ugody nie regulując należności głównych.

W odpowiedzi na pozew (k.78-81) strona pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie kosztów procesu.

W uzasadnieniu zaprzeczyła wszelkim okolicznościom podanym przez powoda o ile ich wyraźnie nie przyznaje. Pozwany – powołując się na art. 6 k.c. - zakwestionował wysokość jak i zasadność roszczenia powoda. Wskazał na brak w pozwie umowy czy też zlecenia potwierdzającego złożenie przez pozwanego zamówienia na towary znajdujące się w ofercie handlowej powoda. W ocenie pozwanego powód nie przedłożył wiarygodnego dowodu na potwierdzenie wysokości cen po jakich pozwany miał nabyć towary. Z kolei przedłożone przez stronę powodową odpisy faktur jak również nota odsetkowa – zdaniem pozwanego – nie stanowią dowodu istnienia zobowiązania po stronie pozwanej wobec strony powodowej.

W piśmie z dnia 26 listopada 2013 roku pełnomocnik pozwanego, podniósł zarzut przedawnienia roszczenia objętego notą odsetkową nr 12/4.

W odpowiedzi na powyższe, strona powodowa wskazała, iż zarzut przedawnienia roszczenia na obecnym etapie postępowania jest zarzutem spóźnionym w związku z czym winien być pominięty przez Sąd.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Strony są przedsiębiorcami działającymi w formie spółek kapitałowych.

(odpisy KRS k.10-17,83-89)

Powód sprzedał stronie pozwanej towary objęte fakturami VAT. Strona pozwana swoje należności z tytułu zapłaty ceny w stosunku do powoda wykonała z opóźnieniem.

(dowód : faktury handlowe z dowodami zapłat k. 23-72, 235-490).

W dniu 02 kwietnia 2012 roku powód wystawił dla strony pozwanej notę odsetkową nr 12/4, w której wskazał, że za przekroczenie terminu zapłaty należności wykazanych w załączonym rozliczeniu naliczył za 2009 rok odsetki za zwłokę w wysokości 88.294,12 zł. Do noty dołączono rozliczenie terminów płatności.

(dowód: nota odsetkowa, rozliczenie terminów płatności 18-22).

W dniu 23 maja 2012 roku przed Sądem Rejonowym w Rzeszowie została zawarta pomiędzy powodem a pozwanym ugoda dotycząca zapłaty za towar w zakresie należności głównej tj. kwoty 312.022,52 zł. Kwota ta wynikała z faktur wystawionych w okresie od 12 stycznia 2010 r. do 17 października 2011 r. i miała być spłacona w pięciu równych ratach miesięcznych, począwszy od 02 lipca 2012 roku do każdego drugiego dnia następującego po sobie miesiąca.

(dowód: protokół w sprawie V GCo 82/12 o zawezwanie do próby ugodowej, akta sprawy V GCo 82/12, zestawienie faktur k. 561-567).

Pismem z dnia 11 grudnia 2012 roku, pozwany odesłał przedmiotową notę odsetkową wskazując, że z uwagi na ugodę zawartą w dniu 23 maja 2012 roku oraz zapłatę dwóch rat w terminie, naliczenie odsetek jest niezasadne.

(dowód: pismo z 11.12.2012r., k.82)

Z uwagi na to, że powód załączył do pozwu faktury, które dotyczyły roku 2010r., (k.23-72) Sąd wezwał powoda do załączenia faktur objętych notą odsetkową z 2.04.2012r. Powód załączył powyższe faktury.

(dowód : faktury vat k. 235-490).

Ustalenia faktyczne Sąd poczynił na podstawie całokształtu zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego w postaci dowodów z dokumentów. Sąd oddalił wniosek dowodowy strony powodowej o przesłuchanie stron,

przede wszystkim z tej przyczyny, że zgromadzony materiał dowodowy wyjaśniał istotę sporu i pozostawał w pełni wystarczający dla dokonania rozstrzygnięcia sporu.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo jedynie częściowo zasługiwało na uwzględnienie a to z uwagi na podniesiony przez stronę pozwaną zarzut przedawnienia – o czym w dalszej części uzasadnienia.

Bezsporne w sprawie było to, że strony łączyła umowa sprzedaży towarów handlowych. Stosownie do przepisu art. 535 k.c. przez umowę sprzedaży sprzedawca zobowiązuje się przenieść na kupującego własność rzeczy i wydać mu rzecz, a kupujący zobowiązuje się rzecz odebrać i zapłacić sprzedawcy cenę. Umowa sprzedaży należy do umów dwustronnie zobowiązujących. Skutkiem jej zawarcia jest zobowiązanie się sprzedawcy do przeniesienia własności rzeczy lub prawa na kupującego oraz zobowiązanie się kupującego do zapłacenia sprzedawcy umówionej ceny. Świadczenie jednej strony jest więc odpowiednikiem świadczenia drugiej strony. W takim ujęciu umowa sprzedaży ma charakter umowy wzajemnej. Umowa sprzedaży ma także charakter umowy konsensualnej. Objęte jej treścią zobowiązania stron dochodzą do skutku wobec zgodnych oświadczeń woli stron. Wypada wszakże podkreślić, iż chodzi tutaj wyłącznie o skutki obligacyjne, a więc zobowiązanie się sprzedawcy do przeniesienia własności rzeczy (prawa) na nabywcę i wydania rzeczy oraz zobowiązanie się kupującego do odebrania rzeczy i zapłaty ceny. Ważność umowy zależy więc wyłącznie od zgodnych oświadczeń woli stron, a wydanie rzeczy czy też zapłata ceny są zdarzeniami będącymi wyłącznie przejawami jej wykonania.

Przechodząc do meritum sporu wskazać należy, iż podstawą prawną żądania powoda był art. 481 § 1 k.c. W realiach badanej sprawy nie było wątpliwości co do spełnienia przez pozwanego należności fakturowych, które zostały wyszczególnione w treści noty odsetkowej. Wysokość oraz terminy wpłat pozwanego poświadczają dołączone wydruki bankowe, które zawierają również dane o podstawie płatności. Spełnienie zatem roszczenia głównego implikuje z zasady założenie o istnieniu podstawy umownej oraz spełnieniu wzajemnych zobowiązań umownych. Z chwilą zapłaty nastąpiło zamknięcie każdej z transakcji zawieranej pomiędzy powodem, a pozwanym. W takiej sytuacji można przyjąć niezbicie prawdziwość wersji powoda o wykonaniu przez niego na rzecz pozwanego usług, za które otrzymał zapłatę z opóźnieniem.

W ocenie Sądu kwestionowanie przez pozwanego przedstawionych przez powoda faktur jak również noty odsetkowej nie mogło odnieść większego skutku na gruncie sporu, w którym przedmiotem rozpoznania jest jedynie kwestia odsetek za opóźnienie. Wobec spełnienia głównych świadczeń umownych, pozostałe zagadnienia związane z realizacją kontraktów schodzą na dalszy plan, a pierwszorzędного znaczenia nabiera okres opóźnienia i sposób wyliczenia odsetek. Jeżeli wszystkie umowy były ważne i doszło do ich wykonania, i finalizacji poprzez dokonanie zapłaty, to brak jest podstaw do kwestionowania roszczenia o odsetki, które niejako automatycznie przysługują wierzycielowi z chwilą opóźnienia dłużnika.

W tym stanie rzeczy, ważność i skuteczność umów powoda z pozwanym, a także fakt ich wykonania przesądzają o prawidłowości wystąpienia z roszczeniem odsetkowym.

Wreszcie niezależnie od powyższego należało odnieść się do zarzutu przedawnienia podniesionego w piśmie z dnia 26 listopada 2013 roku przez pełnomocnika pozwanego.

W pierwszej kolejności należało stwierdzić, iż zarzut przedawnienia – wbrew twierdzeniom strony powodowej - nie może być potraktowany jako spóźniony w rozumieniu procesowym (sprekludowany), ponieważ jest to zarzut prawa materialnego. Na gruncie kodeksu postępowania przyjmuje się, że zarzut prekluzji dotyczyć może jedynie twierdzeń faktycznych, nie zaś twierdzeń dotyczących prawnego znaczenia faktów, już wcześniej powołanych lub wynikających z materiału dowodowego zebranego w sprawie (zob. uchwałę Sądu

Najwyższego z dnia 17 czerwca 2005 r., III CZP 26/05, OSNC 2006, nr 4, poz. 63 oraz wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 5 lipca 2000 r., I CKN 290/00, nie publ., z dnia 10 września 2004 r., I PK 592/03, OSNP 2005, nr 14, poz. 202, z

dnia 12 maja 2005 r., V CK 556/04, OSP 2007, nr 2, poz. 15, z dnia 26 stycznia 2006 r., II CK 374/05, Biul. SN 2006, nr 5, poz. 12, z dnia 11 stycznia 2008 r., V CSK 283/06, nie publ. i z dnia 12 grudnia 2008 r., II CNP 82/08, nie publ.). Takim zarzutem jest zarzut przedawnienia, który opiera się na określonym stanie faktycznym i jest z nim związany. Może być zatem zgłoszony w każdym stanie sprawy, aż do jej prawomocnego zakończenia.

Kolejną kwestią, którą należało ustalić był termin w jakim przedawniają się odsetki po zapłaceniu roszczenia głównego.

Mając na uwadze fakt, że należności główne zostały przez pozwanego uregulowane, roszczenie o zapłatę odsetek z tytułu opóźnienia należało traktować jako świadczenie okresowe w rozumieniu art. 118 k.c., które ulega przedawnieniu z upływem trzyletniego okresu.

Ustanowiony w art. 118 k.c. termin przedawnienia roszczeń o świadczenia okresowe stosuje się do roszczeń o odsetki za opóźnienie także wtedy, gdy roszczenie główne ulega przedawnieniu w terminie określonym w art. 554 k.c. Roszczenie o odsetki za opóźnienie przedawnia się jednak najpóźniej z chwilą przedawnienia się roszczenia głównego. W zakresie wzajemnych relacji ogólnych terminów przedawnienia określonych w art. 118 k.c., najpierw wymaga zbadania to, czy roszczenie jest roszczeniem o świadczenie okresowe. Jeżeli odpowiedź jest pozytywna, to roszczenie, choć jest jednocześnie związane z prowadzeniem działalności gospodarczej, przedawnia się z upływem terminu właściwego dla roszczeń o świadczenia okresowe. Dwa pozostałe terminy wymienione w art. 118 k.c. dotyczą roszczeń o te świadczenia, które nie mają charakteru okresowego. W konsekwencji z upływem trzyletniego terminu przedawnienia ustanowionego dla roszczeń okresowych przedawniają się w zasadzie wszystkie roszczenia o odsetki za opóźnienie, tj. zarówno wykazujące związek z prowadzeniem działalności gospodarczej, jak i niewykazujące tego związku. Szczególny termin przedawnienia roszczeń o świadczenia okresowe może wynikać tylko z takiego przepisu, którego treść wskazuje na to, że przewidziany w nim termin dotyczy właśnie takich roszczeń. W przeciwnym razie niejasny stałby się sens dokonanej w art. 118 k.c. wyodrębnienia roszczeń o świadczenia okresowe i ustanowienia dla nich oddzielnego ogólnego terminu przedawnienia (wyr. SN z dnia 19 maja 2005 r., V CK 445/03, Lex nr 277889) (szerzej zob. J. Kleniewska, Odsetki za opóźnienie w spełnianiu świadczenia między podmiotami gospodarczymi, PiP 1993, z. 7, s. 61-64 oraz J. Kaspryszyn, Termin przedawnienia roszczenia o zapłatę odsetek za opóźnienie w uiszczeniu ceny sprzedaży uwagi na tle orzecznictwa Sądu Najwyższego, Glosa 2001, nr 12, s. 35-39; inaczej: A. Jurewicz, Termin przedawnienia roszczeń o odsetki za opóźnienie w spełnieniu - świadczenia pieniężnego, Glosa 2002, nr 2, s. 15-18).

Wobec dokonanej zapłaty roszczenie główne wygasło, zaś roszczenie o zapłatę odsetek uzyskało byt samodzielny. W takim przypadku datę wymagalności roszczenia odsetkowego wyznaczał w każdym przypadku termin płatności faktury. Po uwzględnieniu terminu wymagalności najwcześniejszej z faktur oraz trzyletniego okresu przedawnienia, należało przyjąć, że wyniku skutecznego wniesienia pozwu w dniu 21 grudnia 2012 r. doszło do przerwania biegu przedawnienia roszczeń o odsetki, które powstały po dniu 21 grudnia 2009 r. W związku z tym zarzut przedawnienia nie został uwzględniony jedynie do faktur wystawionych po dniu 21 grudnia 2009 r.

Dlatego też wobec tego że powództwo wniesione zostało w dniu 21 grudnia 2012 r. - zasadne pozostawało zasądzenie dochodzonych, skapitalizowanych ustawowych odsetek liczonych począwszy od faktury (S)FS- (...) - (...) - 09 z dnia 29 października 2009 r. z określonym terminem zapłaty do dnia 28 grudnia 2009 r. Sposób wyliczenia odsetek, na mocy art. 481 k.c. do dnia następującego po upływie wymagalności wskazanego na fakturach, pozostawał prawidłowy. Wobec tego Sąd roszczenie w tym zakresie w uwzględnił w pkt I wyroku (co do kwoty 2.164,90 zł) i zasądził od pozwanego na podstawie art. 481 § 1 k.c. wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia wytoczenia o nie powództwa (art. 482 § 1 kc). W pozostałym zakresie natomiast (co do kwoty 86.129,22 zł z ustawowymi odsetkami) strona pozwana skutecznie podniosła zarzut przedawnienia, co musiało skutkować oddaleniem powództwa (pkt II wyroku).

Trzeba w tym miejscu jeszcze dodać, iż w ocenie Sądu nie można było uznać, iż pismem z dnia 11 grudnia 2013 roku pozwana uznała roszczenie już tylko z tej przyczyny, że powyższe pismo można jedynie traktować jako oświadczenie wiedzy (a nie woli) dłużnika - czyli przejaw wiedzy o tym, że określone roszczenie istnieje i przysługuje wierzycielowi. Takie "uznanie" nie może być utożsamiane z dorozumianym zrzeczeniem się zarzutu przedawnienia. Dlatego takie oświadczenie dłużnika nie mogło wykluczyć późniejszego podniesienia zarzutu przedawnienia.

Orzeczenie o kosztach Sąd oparł na dyspozycji art. 100 k.p.c. stanowiącego o stosunkowym rozdzieleniu kosztów procesu. Zważyć zatem należało, że powód domagał się zapłaty kwoty 88.294,12 zł, zaś zasądzono od strony pozwanej sumę 2.164,90 zł. Biorąc pod uwagę kwotę żadaną oraz zasądzoną Sąd stwierdził, iż powód w 2,45% wygrał niniejszy spór sądowy, zaś pozwany w 97,55%. Wynik procentowy należało więc odnieść do kosztów poniesionych przez strony. Sąd miał na uwadze, że powód poniósł łączne koszty w kwocie 8.032,00 zł (4.415,00 zł – opłata od pozwu, 3.617,00 zł - koszty zastępstwa procesowego), natomiast strona pozwana poniosła koszty w kwocie 3.600,00 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego (brak było dowodu na uiszczenie 17 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa). Pomnożywszy owe koszty stron przez ich procentowe wygrane tzn. 8.032,00 zł x 2,45% oraz 3.600,00 zł x 97,55% Sąd uzyskał odpowiednio wyniki 196,78 zł i 3.511,80 zł. Ich różnica stanowiła kwotę 3.315,02 zł i należało zasądzić ją od strony powodowej na rzecz strony pozwanej – co odzwierciedla punkt III wyroku.